

Rewitalizacja w gminach w 2023 r.

27.02.2025 r.

 10,4%

Spadek liczby gmin, które prowadziły działania rewitalizacyjne w porównaniu z 2022 r.

Na koniec 2023 r. działania rewitalizacyjne prowadziło 1290 gmin (tj. 52,1% wszystkich gmin w Polsce). W porównaniu z 2022 r. było to o 150 gmin mniej.

Rewitalizacja stanowi jeden z obszarów aktywności władz lokalnych skierowanych na poprawę stanu zagospodarowania i jakości życia na obszarach będących w stanie kryzysowym. Prowadzenie procesów rewitalizacyjnych należy do zadań własnych gminy. Działania samorządu gminnego w zakresie rewitalizacji mogą być prowadzone na podstawie Gminnego Programu Rewitalizacji (**GPR**), który jest podstawowym narzędziem tych działań, wprowadzonym ustawą o rewitalizacji z 2015 r. Jednocześnie ustawa ta pozostawiła gminom do końca 2023 r. możliwość działania na podstawie wcześniejszych rozwiązań, tj. Programu Rewitalizacji (**PR**) przyjętego na podstawie ustawy o samorządzie gminnym lub innego dokumentu strategicznego (**IDS**).

Aktywność samorządu gminnego w zakresie rewitalizacji

W 2023 r. działania rewitalizacyjne na podstawie GPR, PR i IDS prowadziło 1290 gmin (52,1% wszystkich gmin w Polsce) i było to o 150 gmin mniej (o 10,4%) niż w roku poprzednim. Obowiązujących w 2023 r. programów rewitalizacji GPR/PR było 1271, tj. o 130 mniej niż w roku 2022.

Tablica 1. Gminy, w których obowiązywały programy rewitalizacji (GPR/PR)

Wyszczególnienie	GPR		PR	
	2022	2023	2022	2023
Polska	332	344	1069	927
Gminy miejskie ¹	57	64	137	109
Miasta na prawach powiatu	21	27	37	29
Gminy wiejskie	144	130	499	436
Gminy miejsko-wiejskie	110	123	396	353

Najwięcej programów rewitalizacji (GPR/PR) w 2023 r. obowiązywało w miastach na prawach powiatu (84,8%), gminach miejskich (73,3%) oraz gminach miejsko-wiejskich (70,3%), a mniej w gminach wiejskich (37,8%). 19 gmin (0,8% wszystkich gmin) prowadziło działania rewitalizacyjne na podstawie innego dokumentu niż program rewitalizacji.

Zaangażowanie w działania rewitalizacyjne było zróżnicowane między województwami. Najwięcej gmin posiadało programy rewitalizacji w województwie kujawsko-pomorskim (85,4%), świętokrzyskim (85,3%) i zachodniopomorskim (78,8%). Najmniej gmin zaangażowanych w procesy rewitalizacji było w województwie pomorskim (22,0%) i łódzkim (23,7%).

W 2023 r. największy odsetek gmin posiadających programy rewitalizacji odnotowano w województwach kujawsko-pomorskim i świętokrzyskim

¹ Bez miast na prawach powiatu (w całym opracowaniu).

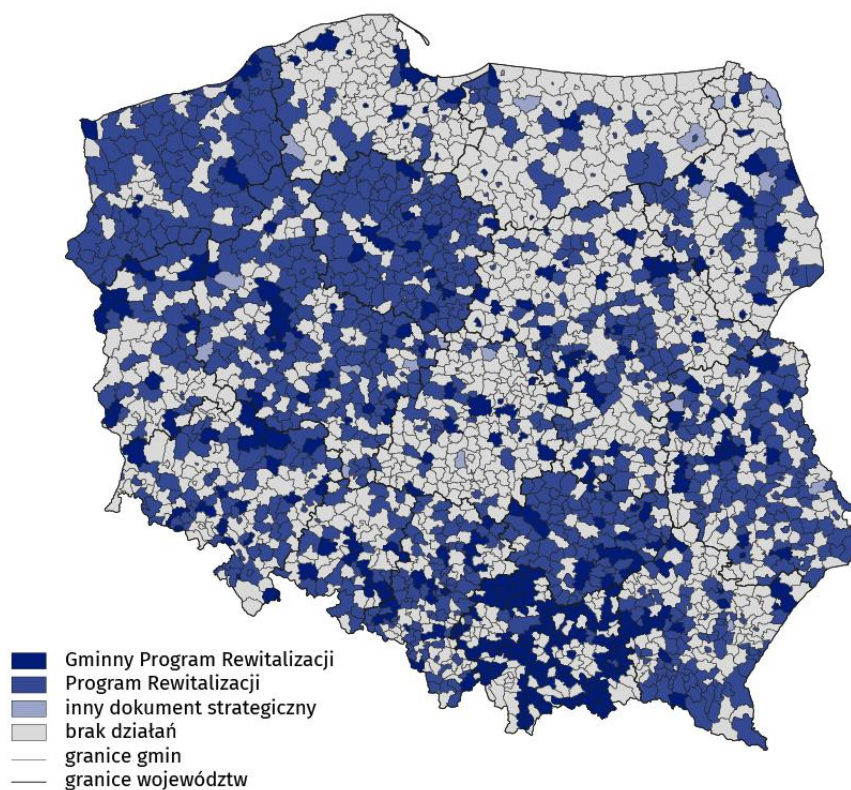
Tablica 2. Obowiązujące programy rewitalizacji (GPR/PR) według województw w 2023 r.

Wyszczególnienie	Ogółem	Z tego		Odsetek gmin z ogółu
		GPR	PR	
Dolnośląskie	85	22	63	50,3
Kujawsko-pomorskie	123	12	111	85,4
Lubelskie	119	20	99	55,9
Lubuskie	41	13	28	50,0
Łódzkie	42	12	30	23,7
Małopolskie	107	102	5	58,8
Mazowieckie	130	34	96	41,4
Opolskie	33	12	21	46,5
Podkarpackie	78	15	63	48,8
Podlaskie	46	17	29	39,0
Pomorskie	27	14	13	22,0
Śląskie	96	20	76	57,5
Świętokrzyskie	87	17	70	85,3
Warmińsko-mazurskie	30	4	26	25,9
Wielkopolskie	138	23	115	61,1
Zachodniopomorskie	89	7	82	78,8

W 2023 r. tylko w dwóch województwach, małopolskim oraz pomorskim, przeważały gminy posiadające GPR (stanowiły one odpowiednio 95,3% i 51,9% ogółu gmin w województwie posiadających GPR i PR). W pozostałych województwach więcej było programów rewitalizacji przyjętych na podstawie ustawy o samorządzie gminnym (PR).

Województwami, w których najwięcej gmin posiadało GPR w 2023 r. były województwa małopolskie i pomorskie

Mapa 1. Aktywność gmin w zakresie rewitalizacji w 2023 r.

Dla ponad połowy gmin (53,1%) posiadających program rewitalizacji początkowym rokiem jego obowiązywania był rok 2017 (odpowiednio 46,8% dla GPR i 55,4% dla PR). Więcej niż co piąty program wszedł w życie w 2016 r. (21,6%, dla GPR – 20,1%, dla PR – 22,2%). Programy rozpoczęte w latach 2022-2023 obowiązywały w 6,0% gmin, natomiast najczęściej występującym przewidywanym rokiem zakończenia programów rewitalizacji był rok 2023 (78,4% ogółu GPR i PR).

W 2023 r. proces konsultacji społecznych w zakresie rewitalizacji prowadziło 335 gmin, z czego 86 gmin nie posiadało programu rewitalizacji, 105 posiadało GPR, a 144 – PR. W trakcie konsultacji społecznych zgłoszono 3417 uwag. W badanym okresie działało 414 Komitetów Rewitalizacji. Komitety te przeprowadziły 382 zebrania.

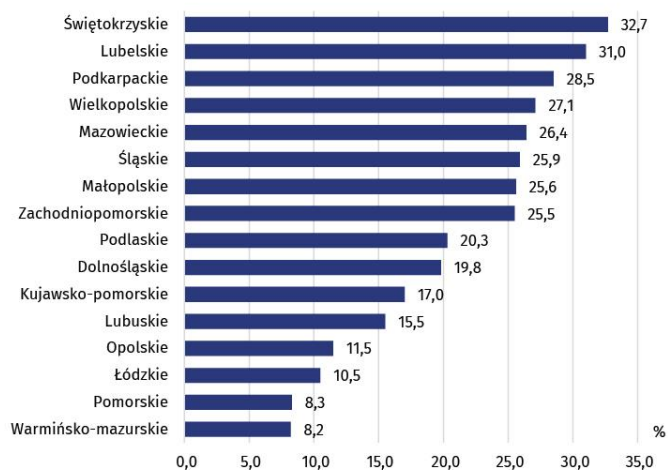
Obszar zdegradowany

Identyfikacja obszaru znajdującego się w stanie kryzysowym, czyli wyznaczenie obszaru zdegradowanego, stanowi podstawę do dalszych działań zmierzających do poprawy sytuacji na danym terytorium.

W 2023 r. 1382 gminy miały wyznaczony obszar zdegradowany, z tego: 344 gmin posiadało GPR, 924 gminy – PR, 8 gmin – IDS, a 106 gmin nie posiadało żadnego dokumentu z zakresu rewitalizacji. W porównaniu z 2022 r. wyznaczony obszar zdegradowany posiadało o 106 gmin mniej. Powierzchnia obszaru zdegradowanego w 2023 r. w Polsce wyniosła 3976,1 tys. ha (12,7% całkowitej powierzchni kraju) i nieznacznie zwiększyła się w porównaniu z rokiem wcześniejszym.

W 2023 r. powierzchnia obszaru zdegradowanego stanowiła 12,7% całkowitej powierzchni Polski

Wykres 1. Udział powierzchni obszaru zdegradowanego w powierzchni ogółem według województw w 2023 r.

Największy udział obszaru zdegradowanego w powierzchni ogółem odnotowano w województwach świętokrzyskim (32,7%) i lubelskim (31,0%), a najmniejszy w warmińsko-mazurskim (8,2%) i pomorskim (8,3%). W gminach wiejskich obszary zdegradowane stanowiły 28,1% obszaru ogółem, w miejsko-wiejskich 19,6%, w gminach miejskich 14,8%, a w miastach na prawach powiatu 16,6%.

Obszar zdegradowany w 2023 r. zamieszkiwało 8934,5 tys. osób i w porównaniu z rokiem poprzednim liczba ta zmniejszyła się o 3,6% (w 2022 r. było to 9264,1 tys. osób). Mieszkańcy obszaru zdegradowanego stanowili 34,4% ludności wszystkich gmin, w których został wyznaczony ten teren. Najwięcej osób zamieszkiwało obszar zdegradowany w województwie zachodniopomorskim (42,2%), świętokrzyskim (42,0%) i śląskim (40,3%), a najmniej w pomorskim (16,4%).

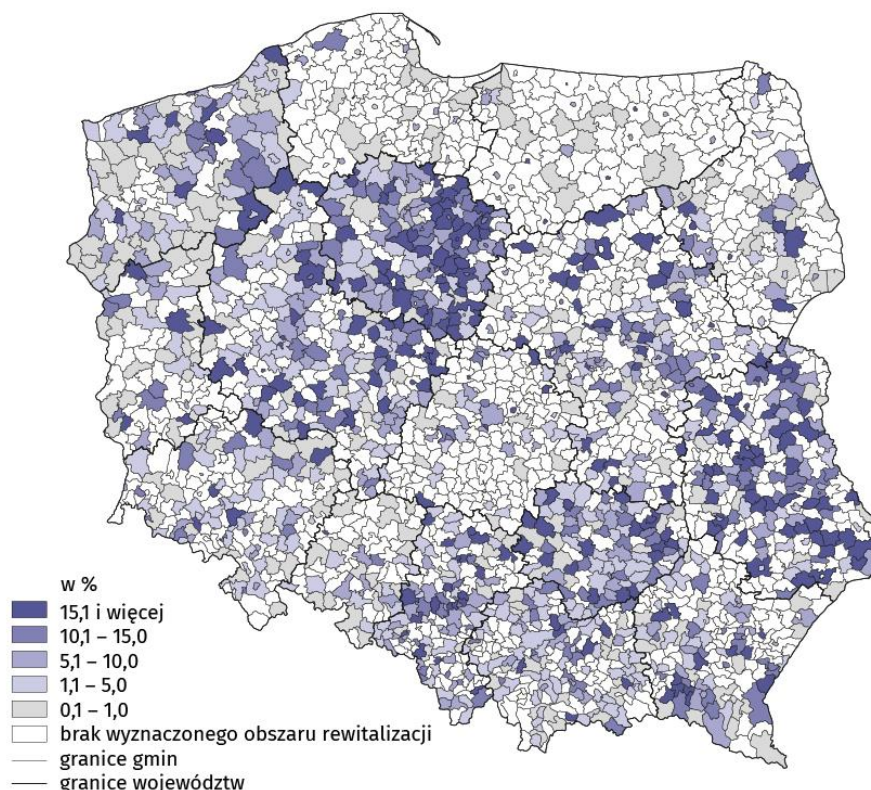
Obszar rewitalizacji

Obszar rewitalizacji to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk społecznych oraz co najmniej jednego zjawiska o charakterze: gospodarczym, środowiskowym, technicznym lub przestrzenno-funkcjonalnym, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację.

W 2023 r. w Polsce obszar rewitalizacji obejmował 1029,4 tys. ha, co stanowiło 3,3% powierzchni ogółem. W gminach posiadających GPR powierzchnia rewitalizacji wynosiła 214,5 tys. ha, a posiadających PR – 814,9 tys. ha. Przeciętnie obszar rewitalizacji zajmował 6,5% powierzchni gminy. Udział powierzchni rewitalizacji w powierzchni gmin, które posiadały GPR/PR, był bardzo zróżnicowany przestrzennie i został przedstawiony na mapie 2.

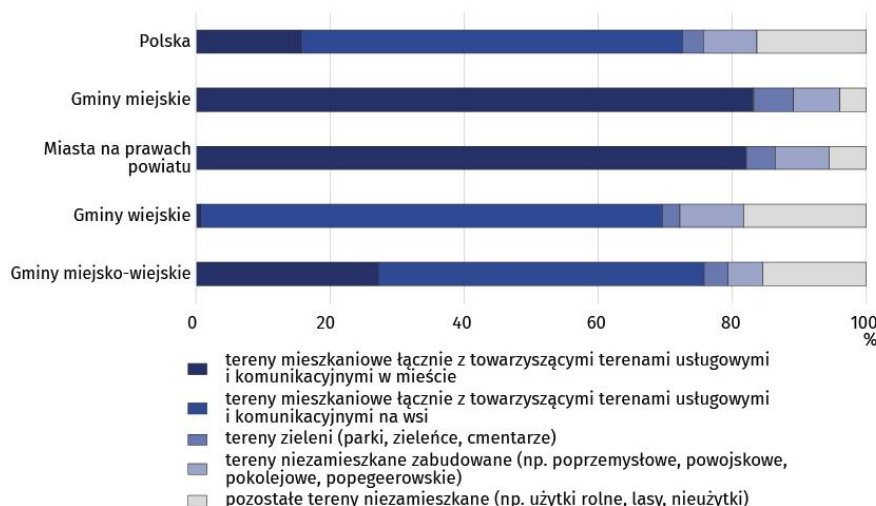
W 2023 r. obszar rewitalizacji zajmował przeciętnie 6,5% powierzchni gminy

Mapa 2. Udział powierzchni obszaru rewitalizacji w powierzchni gmin, które posiadały GPR/PR w 2023 r.

Wśród typu funkcjonalnego terenów, na których ustanowiono obszar rewitalizacji dominowały tereny mieszkaniowe wraz z towarzyszącymi terenami usługowymi i komunikacyjnymi. W skali kraju obejmowały one 72,6% obszaru rewitalizacji, z tego 15,7% znajdowało się w mieście, a 56,9% na wsi. Znaczny odsetek obszaru rewitalizacji (16,3%) stanowiły pozostałe tereny niezamieszkane. Najwięcej takich terenów występowało w gminach wiejskich (18,3%) oraz miejsko-wiejskich (15,4%).

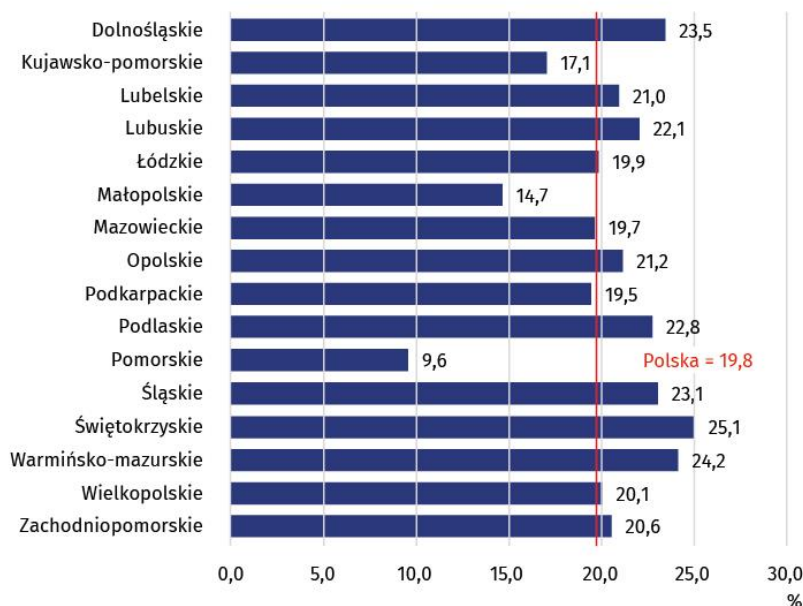
Wykres 2. Powierzchnia obszaru rewitalizacji w gminach posiadających GPR/PR w 2023 r. według typów gmin i typu terenów

W 2023 r. obszar rewitalizacji zamieszkiwało 4823,4 tys. osób, tj. 19,8 % ogółu ludności gmin prowadzących procesy rewitalizacji. Najwyższy odsetek mieszkańców zamieszkujący obszar rewitalizacji występował w gminach województwa świętokrzyskiego (25,1%) i warmińsko-mazurskiego (24,2%), a najmniejszy – w gminach województwa pomorskiego (9,6%) i małopolskiego (14,7%).

W 2023 r. najwięcej osób zamieszkujących obszar rewitalizacji zanotowano w województwie świętokrzyskim i warmińsko-mazurskim

Wykres 3. Udział osób zamieszkujących obszar rewitalizacji w ludności gmin prowadzących procesy rewitalizacji według województw w 2023 r.

Przedsięwzięcia i efekty rewitalizacji

W obowiązujących w 2023 r. programach rewitalizacji zaplanowanych było 29,6 tys. przedsięwzięć, w tym 15,3% rozpoczęto, realizowano lub zakończono w tym okresie. Największy udział przedsięwzięć rozpoczętych/realizowanych/zakończonych w 2023 r. z ogółu przedsięwzięć zaplanowanych odnotowano w województwach pomorskim (30,6%) i wielkopolskim (20,9%), najmniej w województwie warmińsko-mazurskim (4,9%) oraz lubelskim (6,4%).

Efekty prowadzonych działań rewitalizacyjnych w 2023 r. widoczne były w różnych obszarach interwencji, m. in.:

- ponad 66 tys. osób udzielono pomocy (w formie stypendiów, dożywiania, pomocy osobom bezdomnym);
- przeprowadzono 57,5 tys. zajęć, szkoleń, warsztatów;
- utworzono 1,2 tys. nowych miejsc pracy;
- w blisko 2,4 tys. obiektów zlikwidowano pokrycia azbestowe;
- wyremontowano/wybudowano nowe drogi o długości blisko 0,5 tys. km oraz ścieżki rowerowe o długości 0,1 tys. km;
- wyremontowano 0,3 tys. budynków zabytkowych;
- do potrzeb osób z niepełnosprawnością dostosowano 0,2 tys. budynków.

W przypadku cytowania danych Głównego Urzędu Statystycznego prosimy o zamieszczenie informacji: „Źródło danych GUS”, a w przypadku publikowania obliczeń dokonanych na danych opublikowanych przez GUS prosimy o zamieszczenie informacji: „Opracowanie własne na podstawie danych GUS”.

Opracowanie merytoryczne:
Urząd Statystyczny we Wrocławiu
Dyrektor Halina Woźniak
Tel: 71 371 64 00

Rozpowszechnianie:
Wydział Współpracy z Mediami
Tel. komórkowy: 695 255 032
Tel. stacjonarne: 22 608 38 04, 22 449 41 45,
22 608 30 09
e-mail: obslugaprasowa@stat.gov.pl

stat.gov.pl

[@GUS_STAT](#)

[@GlownyUrzadStatystyczny](#)

[gus_stat](#)

[glownyurzadstatystycznygus](#)

[glownyurzadstatystyczny](#)

Powiązane opracowania

[Zeszyt metodologiczny. Rewitalizacja w gminie](#)

[Rewitalizacja w gminach w latach 2020–2022](#)

Temat dostępny w bazach danych

[Bank Danych Lokalnych](#)

Ważniejsze pojęcia dostępne w słowniku

[Rewitalizacja](#)

[Obszar zdegradowany](#)